

kansli@arkitekt.se
08-505 577 00

www.arkitekt.se

Till
Nybro Bostads AB,
Att handläggare Amanda Hanell
amanda.hanell@ecenea.se

Stockholm 2020-07-07

Ramavtal för avrop av Arkitekttjänster i samband med om-, till och nybyggnationer i kommunen, referens 20/0032

Sveriges Arkitekter har efter påpekanden från medlemmar tagit del av upphandlingsdokumenten avseende rubricerad upphandling och får efter genomläsning lämna följande synpunkter.

Nybro Bostads AB (nedan NBAB) upphandlar arkitekttjänster genom förenklat förfarande enligt lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Nybro Brunn AB och Transtorpsfastigheter är avropsberättigade och Nybro kommun har möjlighet att under ramavtalstiden ansluta sig som beställare. Ramavtal avses tecknas med tre rangordnade konsulter för avrop enligt rangordning eller förnyad konkurrensutsättning för uppdrag över 100 000 SEK. Ramavtalet avses löpa två år med möjlighet till förlängning med ett plus ett år.

Utvärdering enligt lägsta pris

De tre anbudsgivare som uppfyller samtliga ställda krav samt har lämnat lägst anbudspris kommer att antas. Följande exempel på uppdrag enligt ramavtalet anges.

- ”• Idéskisser och illustrationer för bland annat detaljplan
- Exteriöra modellbilder (3D-visualisering)
 - Arbeta i 3D i olika skeden och klara BIM modellering
 - Förstudier för bland annat detaljplaner
 - Handlingar för förfrågningsunderlag
 - Interiör och exteriör kulörsättning
 - Rumsfunktionsprogram
 - Bygglovhandlingar
 - Övriga illustrationer (till exempel för internt bruk)
 - Tidsplanering
 - Samordning i projekt med medverkande konsulter
 - Nödvändiga kontakter och möten med kommunala tjänstemän, myndigheter och andra berörda.
 - Rådgivning under anbudsutvärdering och genomförande avseende entreprenörer och andra konsulter
 - Leverera idé- och förslagshandlingar som presentationsmaterial, förfrågningsunderlag, bygglov, systemhandlingar och bygghandlingar.
 - Vara tillgänglighetssakunnig
 - Upprätta skyltprogram
 - Kostnadsberäkningar(budgetkalkyler)”

Utvärderingen innebär att den arkitekt som lämnat lägsta pris kommer att avropas för uppdraget. Vid förnyad konkurrensutsättning kommer priset åter vara del i utvärderingen, dvs konkurrens om lägsta pris sker i två steg.

En upphandling av arkitekttjänster handlar om att söka bedöma arkitektens kapacitet och förmåga att åstadkomma de lösningar som bäst svarar mot de krav som uppställts i upphandlingsdokumenten, i detta fall att för kommande avrop från ramavtal för kvalificerade arkitekttjänster enligt ovan angivna exempel.

En utvärdering av arkitekttjänster bör alltid utgöra en blandning av kriterier där de olika anbudsgivarnas anbud kan värderas relativt enkelt, och sådana kriterier, där jämförelser mellan anbudsgivarna är svårare att göra, eftersom det primärt handlar om att bedöma konsultens kreativitet. Att värdera anbudsgivarens förmåga att hantera uppgifter är ett centralt element i all upphandling av arkitekttjänster.

Priset som urvalskriterium har olika stor betydelse i olika upphandlingssituationer. Den vikt som läggs vid priset varierar från fall till fall. Ju mer standardiserat föremålet för upphandlingen är, desto större betydelse har normalt priset. Är förhållandet det motsatta läggs normalt den största vikten vid kvalitetskriteriet. De angivna exemplen på uppdrag enligt ramavtalet kan inte anses utgöra rutinarbeten varför även arkitektens kreativa förmåga bör utvärderas.

Avsteg från branschens standardavtal ABK 09

I de administrativa föreskrifterna görs ändringar och tillägg i förhållande till bestämmelserna i branschens standardavtal för köp av arkitekt- och teknikkonsulttjänster, ABK 09.

Standardavtalet ABK 09 bygger på omfattande partsgemensamma genomgångar och har förankrats av huvudmännen i Byggnadets Kontraktskommitté, BKK. Sveriges kommuner och landsting är en av medlemmarna i BKK och har således företrätt kommunala bolags intressen vid tecknandet av standardavtalet. Förordet till ABK 09 avslutas med följande text:

“Vid förhandlingsarbetet avseende ABK 09 har i övrigt målsättningen varit att utforma bestämmelserna på ett sätt som i lämplig omfattning och även utifrån ett övergripande branshperspektiv tillgodoser såväl beställarens som konsultens intressen vid genomförande av konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsverksamhet. ABK 09 bygger på en rimlig balans mellan rättigheter och skyldigheter som syftar till en ekonomiskt optimal riskfördelning mellan parterna. Ändringar av dessa bestämmelser ska därför undvikas.”

Ovan citerade utdrag av förordet uttrycker tydligt att huvudmännen bakom ABK 09 anser att avtalet är ett väl balanserat standardavtal som innebär att både beställar- och

konsultintressen i rimlig balans har tillgodosetts och att ändringar av bestämmelserna därför ska undvikas.

Förordsuttalandet syftar särskilt på generella och standardiserade avsteg från de fasta bestämmelserna i ABK 09, vilket denna ramavtalsupphandling är ett exempel på. Däremot kan det i ett enskilt uppdrag finnas skäl att göra avsteg från ABK 09.

Anbudsgivande konsulter i ramavtalsupphandlingar ska inte behöva acceptera av beställaren ensidigt fastställda generella avvikelser från ABK 09. Ett frågande av ABK 09 innebär att standardavtalets villkor förskjuts till en annan nivå än vad parterna bakom standardavtalet har haft som utgångspunkt och undergräver respekten för de gemensamt framförhandlade och överenskomna standardavtalsbestämmelserna.

I den nu aktuella upphandlingen har omotiverade särskrivningar, ändringar och tillägg gjorts. Särskilt villkoren för rätt till uppdragsresultatet enligt AIUC.7 framstår som ytterst anmärkningsvärda.

"AUC.71 Nyttjanderätt

Med ändring av ABK 09 kap 7 § 1-7 har Beställaren full nyttjanderätt till samtliga handlingar oavsett art.

Konsulten har nyttjanderätt till handlingarna, om inte annat anges vid avrop.

AUC.72 Äganderätt till originalhandlingar och datafiler

Med ändring av ABK 09 kap 7 § 8 gäller att Beställaren ska ha äganderätt till originalhandlingarna."

Enligt ABK 09 har beställaren rätt att använda och kopiera uppdragsresultatet för det med uppdraget avsedda ändamålet. I normalfallet har handlingar upprättade för visst uppdrag mycket begränsad användbarhet i andra uppdrag. Enligt ABK 09 kap 7 § 1 ges beställaren möjlighet att återanvända enskilda lösningar.

Full nyttjanderätt innebär att beställaren, utan ersättning kan överlåta eller nyttja handlingar även i andra uppdrag. Beställaren tillskriver sig vidare en omotiverad äganderätt till originalhandlingar och datafiler, vilket kräver beställarens tillåtelse till nyttjande. Visserligen anges att "Konsulten har nyttjanderätt till handlingarna, om inte annat anges vid avrop." När det gäller ospecificerade "datafiler" innehåller dessa ofta företagsspecifik information som saknar relevans för uppdraget.

Presumptiva anbudsgivare saknar möjlighet att bedöma konsekvenserna av angivna villkor för nyttjande- och äganderätt eftersom kommande uppdrag under ramavtalsperioden inte är kända för varken beställare eller konsult.

Med hänvisning till vad som ovan anförts rekommenderar Sveriges Arkitekter att utvärderingen av anbudsgivare görs om till förmån för ny utvärdering som i rimlig balans i förhållande till pris även prövar arkitektens kreativitet.

Vidare gör Sveriges Arkitekter bedömningen att ändringar och tillägg till ABK 09 så som skett i denna ramavtalsupphandling inte är nödvändiga för att kunna upphandla arkitekttjänster för odefinierade projekt under ramavtalsperioden. NBAB rekommenderas att låta standardbestämmelserna i ABK 09 gälla i stället för de omotiverade och oskäligen sarskrivningarna.

Att endast lägsta pris är avgörande liksom antalet omotiverade ändringar från ABK 09 innebär erfarenhetsmässigt att ett antal seriösa anbudsgivare avstår från att lämna anbud. Detta kan i sin tur få konsekvensen att NBAB därmed riskerar att gå miste om "bästa" anbud.

Svar emotses.

Med vänlig hälsning
Sveriges Arkitekter

Rita Georgiadis
Förbundsjurist

Sveriges Arkitekter är intresseorganisation för alla Sveriges arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och planeringsarkitekter. Förbundet har drygt 13 000 medlemmar. Sveriges Arkitekter har en bred agenda: från fackligt arbete och branschbevakning till professions- och arkitekturfrågor. Ett viktigt mål är att åstadkomma goda betingelser för medlemmarnas yrkesutövning och därmed för arkitektur och planering.

cc info@nbab.se
 kommun@nybro.se
 samhallsbyggnad@nybro.se